
**2005 FEN VE TEKNOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ
UYGULANMASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE
ÖĞRETMEN GÖZÜYLE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

**PROBLEMS IN THE APPLICATION OF SCIENCE AND
TECHNOLOGY COURSE CURRICULUM'S IN 2005 AND
SOLUTION SUGGESTIONS WITH TEACHER'S OPINION**

Yunus KÜÇÜKÖNER*

ÖZET

1957 fen eğitimi açısından bir dönüm noktasıdır. Rusların uzaya, uzay aracı fırlatması ile başlayan teknoloji üretme yarışı, etkin insan gücü yetiştirmek amacıyla fen müfredatları geliştirme noktasında odaklanmıştır. Ülkemiz de bu gelişmelere ayak uydurabilmek için 2005 yılında Cumhuriyet tarihinin en büyük reform hareketi olma iddiası ile yapılandırıcı eğitim felsefesine dayanan programı uygulamaya sokmuştur. Bir eğitim programının etkililiği, uygulamasındaki başarıya bağlıdır. Bu bağlamda, yapılan çalışmanın amacı 2005 yılında hayata geçirilen Fen ve Teknoloji öğretim programının uygulanması esnasında karşılaşılan güçlükleri ele almak ve karşılaşılan güçlüklerle yönelik öğretmen görüşleri çerçevesinde çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırma tarama modeline dayanan bir durum çalışmasıdır. Araştırma 2010-2011 eğitim yılında 48 fen ve teknoloji öğretmenin katılımıyla Bingöl il merkezinde gerçekleşmiştir. Bu amaçla araştırmacı tarafından 5'li likert tipi 48 maddeden ve 4 açık uçlu sorudan oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı 0,932 olarak bulunmuştur. Ölçekten elde edilen veriler kazanımlar, içerik, öğrenme-öğretme ve değerlendirme alt boyutları göz önüne alınarak sınıflandırılmış ve elde edilen nicel veriler spss 16.0 paket program kullanılarak yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri belirlenerek betimlenmiştir. Açık uçlu sorulardan elde edilen nitel veriler ise betimsel analize tabi tutulmuştur. Elde edilen bulgular öğretmenlerin yeni programın kazanımlar ve içerik boyutunda az sorunla, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme boyutunda ise nispeten daha fazla sorunla karşılaştıklarını göstermektedir. Araştırma kapsamında öğretmenlerden gelen görüşler doğrultusunda çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Fen ve Teknoloji Programı, Öğretmen Görüşleri, Program Değerlendirme

* Öğretmen, MEB Bingöl İMKB Mustafa Kemal Paşa İ.Ö.O. E-posta: delphis12@gmail.com, info@yunuskucukoner.com, yunus.kucukoner@gazi.edu.tr

ABSTRACT

The 1957 is a milestone for science education. The technology producing race that has began with sending first spacecraft into space by Russians, many countries focus on developing science curricula in order to train effective human power. To keep up with these developments; in 2005 "constructivist" educational philosophy based program has been put into practice, which is one of the greatest reform movements in history of the Republic of Turkey. Effectiveness of a training program depends on the successful implementation. In this context, the purpose of this study, to reveal the difficulties encountered during the implementation of science and technology curriculum that has been put into practice in 2005, and to develop solutions to these challenges within the framework of teachers' views. Research is a case study based on the scan model. The research took place in 2010-2011 with the participation of 48 science and technology teacher. To this end, 5-point likert-type scale consisting of 48 items and 4 open-ended questions were developed by researchers. The Cronbach's alpha coefficient was measured as 0.932. Data that was gained from scale was classified as taking into account the sub-dimensions that are content, teaching-learning and assessment. Obtained quantitative data's percentage, frequency, arithmetic mean and standard deviation values were determined and depicted by using SPSS 16.0 package program.

The qualitative data that are gained from open-ended questions was been subjected to content analysis. Based on the findings, Teachers faced with fewer problems in terms of the gains and content of the new program; on the other hand, in terms of teaching-learning process and assessment they faced with more problems relatively. Within the scope of research; on the basis of opinions from teachers, proposals for solutions were presented.

Keywords: Science and technology curriculum, teacher view, curriculum evaluation

1. GİRİŞ

İnsanoğlu varoluşundan beri dünyayı algılamaya çalışmış ve bu algıların doğrultusunda hayatını kolaylaştıracak teknolojik ürünler ortaya koymuştur (Çepni, 2005). 20. Yüzyılın başlarında tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişle beraber gereksinimler değişmiş, bu değişmelerin yansımaları eğitim alanında kendini hissettirmeye başlamıştır. Bu bağlamda 1957 yılı bir dönüm noktasıdır. Rusların uzaya, uzay aracı fırlatması ile beraber başta ABD olmak üzere diğer gelişmiş ülkelerin de katıldığı bir teknoloji üretme yarışı başlamıştır. Değişen ihtiyaçlar beraberinde bu ihtiyaçları karşılayabilecek insan gücünün yetiştirilmesi sorununu gündeme getirmiştir. 20. yüzyılın ikinci yarısı gelişmiş ülkeler, teknolojik altyapılarını geliştirmek için neler yapılabileceği konusunda yoğun çalışmalar yapmışlardır. Bu ça-

lışmalar, daha çok kalifiye insan gücü yetiştirme üzerine kurulu fen müfredatları geliştirme odaklı olmuştur (Ayas, 1995).

Bilgi artışı 21. Yüzyılda doruk noktasına ulaşmıştır. İnsanlık tarihi boyunca, toplum ihtiyaçları eğitime yön vermiş ve şekillendirmiştir. Günümüzdeki bilgi artışında ve teknoloji alanında gerçekteşen gelişmeler kuşkusuz toplumların gereksinmelerini de değiştirmiştir (Gedikoğlu, 2005). Toplum gereksinmelerinde yükselen paradigma bilgiyi ve bu bilginin ürettiği teknolojik uygulamaları kullanabilen, anlayabilen bireyler yetiştirmektedir (Topsakal, 2005). Bu boyutuyla bakıldığında fen eğitiminin ülkelerin şekillenmesindeki rolü çok önemlidir. Gerekliliği yadsınamaz bir gerçeklilik haline gelmiştir.

Bu bağlamda ülkemiz de gelişmiş ülkeler arasında yerini alabilmek için ilköğretimde yapılandırmacı eğitim yaklaşımını benimsemiş ve yapılandırmacı felsefeyle geliştirilmiş program 2004–2005 eğitim-öğretim yılından itibaren de, denenmek üzere pilot olarak seçilen illerdeki okullarda uygulanmaya başlanmıştır. 2005–2006 öğretim yılı itibari ile de yeni program Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ülke genelinde tüm okullarda uygulamaya sokulmuştur. 2005–2006 öğretim yılından önce öğretmen ve yöneticilere yapılandırmacı yaklaşım ve buna dayalı olarak hazırlanan programlar tanıtılmıştır. Cumhuriyet tarihinin en önemli eğitim projesi olması iddiası ile sisteme önemli yenilikler getirmeyi amaçlayan ve yenilenen öğretim programları ile Türk eğitim sisteminde büyük bir dönüşümün gerçekteşeceği ifade edilmektedir (Çınar ve ark., 2006).

Eğitim sisteminin üç temel öğesi öğretmen, öğrenci ve eğitim programlarıdır. Eğitim sisteminin belirlenen hedeflere ulaşması bu üç öğe arasındaki ilişkiye bağlıdır. Öğretim programlarının uygulanması sırasında öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar, öğretim programlarının uygulanmasını etkileyen problemler arasında ilk sıralarda yer almaktadırlar (Schremer, 1991; Aktaran: Altunoğlu ve Atav, 2005). Bu bağlamda düşünöldüğünde öğretmenlerin uygulayıcı boyutundaki rolleri önemlilik derecelerini yükseltmektedir. Çok üstün yeterliliklere sahip eğitim programlarına ve kaynaklara rağmen eğitim hedefleri amacına ulaşamayabilir. Bu noktada önemli olan eğitim programının öğretmenler tarafından ne düzeyde uygulamaya konulabildiğidir. Uygulanabilirlik açısından gerçekteşi bir eğitim programının oluşturulabilmesi için, eğitim-öğretim ortamının iyi analiz edilmesi, alana yönelik özelliklerin ve ihtiyaçların iyi belirlenmesi gerekmektedir (Altunoğlu ve Atav, 2005), (Yeşilyurt ve Gül, 2008).

Yukarıda belirtildiği gibi öğretmenlerin uygulayıcı boyutundaki rolleri, onları eğitim sisteminin vazgeçilmez unsurları arasına sokmaktadır. Bu

pencereden bakıldığında programın sağlıklı bir şekilde uygulanması sürecinde öğretmenlerin rolleri önemli görülmektedir. Çok iyi eğitim programları geliştirilmesi ve bu programların uygulamaya sokulması eğitim hedeflerine ulaşmakta tek başına yeterli değildir. Bu noktada önemli olan geliştirilen programın felsefesinin ne derece uygulamaya yansıtıldığıdır. Programı uygulamaya koyan ve yürüten unsurlar öğretmenler olduğuna göre, öğretmenlerin programı uygulama aşamasında yaşadıkları sorunlara kulak vermek elzem görülmektedir.

Yapılan literatür taramasında konuyla ilgili çeşitli çalışmalara rastlanmıştır. Konuyla ilgili en kapsamlı araştırma Yangın (2007) tarafından yapılan “2004 Öğretim Programı Çerçevesinde İlköğretimde Fen ve Teknoloji Dersinin Öğretimine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” adlı doktora tezi çalışmasıdır. Araştırma kapsamında, fen-teknoloji-toplum konularının öğretimindeki en önemli güçlükler olarak programda geçen öğretim materyallerinin bulunamaması, öğrenci fazlalığı ve sınıfların yetersiz gelmesi ile öğretmenlerin bilgilendirilmemesi maddeleri görülmüştür.

Güven, (2008) tarafından yapılan “Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Ders Programlarının Uygulanmasına İlişkin Görüşleri” isimli çalışmada da sınıf öğretmenlerinin yenilenen programa yönelik görüşlerini ve karşılaşılan güçlükleri tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında yenilenen ders programının uygulanması esnasında ders saatlerinin yetersiz oluşu, araç-gereç eksiliği ve sınıfların kalabalık olması gibi güçlükler tespit edilmiştir.

Aydın ve Çakıroğlu, (2010) tarafından yapılan “İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri: Ankara Örneği” adlı çalışmanın amacı da yenilenen fen ve teknoloji öğretim programına dair öğretmen görüşlerini toplamak ve programın zayıf ve güçlü yönlerini tespit etmektir. Araştırma kapsamında öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yetersizliği ve sınıfların kalabalık olması gibi sorunlara ilişkin görüşler bildirdikleri görülmüştür.

Konuyla ilgili Adıgüzel, (2009) tarafından yapılan “Yenilenen ilköğretim Programının Uygulanması Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar” adlı çalışmanın amacı, yenilenen ilköğretim programının uygulanması sürecinde karşılaşılan sorunları okul yöneticileri ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak belirlemektir. Araştırma bulguları, programın kazanımlar, içerik ve değerlendirme öğelerinde nadiren sorun yaşandığını, öğretme-öğrenme süreci ögesinde ise daha fazla sorun yaşandığını göstermektedir. Okul yöneticileri, programın dört ögesinde de sınıf öğretmenlerine oranla

daha az sorunla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Yenilenen ilköğretim programı hakkında bilgilendirilenler, bilgilendirilmeyenlere oranla daha az sorunla karşılaştıklarını belirtmişleridir.

Yenilenen programın ölçme değerlendirme kısmıyla ilgili yapılan çalışmalardan biri de Sağlam-Arslan, Devocioğlu-Kaymakçı & Arslan, (2009) tarafından yapılmıştır. “Alternatif Ölçme-Değerlendirme Etkinliklerinde Karşılaşılan Problemler: Fen ve Teknoloji Öğretmenleri Örneği” adlı çalışmanın amacı, yenilenen Fen ve Teknoloji dersi öğretim programının önerdiği alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin öğretmenler tarafından ne derece kullanıldığını ve öğretmenlerin bu süreçte karşılaştıkları problemleri tespit etmektir. Araştırma bulguları öğretmenlerin ilgili yöntemleri seçme, kullanma ve notlandırma konularında problemlerinin olduğunu göstermiştir. Çalışma kapsamında da okul imkânlarının yetersizliğinin, öğretmenlerin bu yöntemler hakkında yeterli bilgiye sahip olmamalarının, alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerinin etkin kullanımını olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir.

Bu konuyu irdeleyen diğer bir çalışma da Çoruhlu, Nas & Çepni, (2009) tarafından yapılmıştır. “Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme Değerlendirme Tekniklerini Kullanmada Karşılaştıkları Problemler: Trabzon Örneği” adlı çalışmanın amacı; Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme tekniklerini derslerinde kullanmada karşılaştıkları problemleri ortaya çıkarmaktır. Elde edilen veriler sonucunda öğretmenlerin, alternatif ölçme değerlendirme teknikleri hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadan programı uygulamaya başladıkları, öğrenci ürün dosyasının tutturulması ve değerlendirilmesi gibi konularda bilgi ve beceri sahibi olmadıklarından problemlerle karşılaştıkları görülmüştür. Öğretmenlerin yeni teknikleri kullanma bilgi ve becerisine sahip olmamasından dolayı, daha çok bildikleri teknikleri yeni öğretim programına adapte etmeye çalıştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bağlamda değişik örneklem türlerinde yapılan çalışmalara literatürde rastlamak mümkündür (Bulut, 2006; Erdoğan, 2007; Özerbaş, 2010; Özdemir, 2009; Çınar ve ark., 2006). Yapılan çalışmalar incelendiğinde yenilenen öğretim programının uygulanması esnasında öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükleri çeşitli boyutlarıyla irdeleyen çalışmalar mevcuttur. Programı uygulayan unsurlar öğretmenler olduğu için, öğretmenler, uygulama esnasında karşılaşılan güçlükleri en iyi tanımlayabilecek ve bu noktada çözüm önerileri sunabilecek birincil veri kaynağı olarak görülmektedir. Öğretmenler birincil veri kaynağı olmalarına rağmen ne yazık ki yapılan literatür taramasında yenilenen programın uygulanması

sürecinde öğretmen önerilerine yer veren herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum programın sağlıklı bir şekilde hayata geçmesinde önemli bir engel olarak görülmektedir.

Yapılan bu çalışmanın amacı 2005 yılında hayata geçirilen ilköğretim II. kademe Fen ve Teknoloji öğretim programının uygulanması esnasında karşılaşılan güçlükleri çeşitli boyutlarıyla ele almaktır. Ayrıca karşılaşılan güçlüklerle yönelik öğretmen görüşleri çerçevesinde çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmaktadır. Litaratürde karşılaşılan sorunlara, öğretmen görüşleri doğrultusunda çözüm arayan bir çalışmaya rastlanmaması araştırmanın önemlilik derecesini arttırmaktadır. Yapılan çalışmanın önemli bir boşluğu dolduracağı umulmaktadır.

2. YÖNTEM

Yapılan araştırma durum araştırması özelliği taşımaktadır. Durum çalışmasını Yıldırım ve Şimşek, (2008) şu şekilde tanımlamaktadır; ” *güncel bir olguyu kendi yaşam çerçevesi (içeriği) içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınıfların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir.*” Bu bağlamda her görgül araştırma açık ya da kapalı bir araştırma desenine gereksinme duymaktadır. Desen; bütün araştırmayı belirli bir düzene oturtanolgudur. Basit bir anlatımla araştırmacıyı, araştırmanın ilk basamağından son aşamasına kadar götüren bir eylem planı olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu doğrultuda araştırma durum çalışması deseninde tasarlanmış ve yürütülmüştür.

Bu araştırmada verileri elde etmede, tarama modeline dayalı betimsel bir yöntem kullanılmıştır. Betimsel yöntem, bir evrendeki kişilerin görüşlerini, tutumlarını ve eğilimlerini evrendeki belli bir örneklem veya çalışma grubuyla çalışarak nicel veya sayısal olarak betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2009).

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırma, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Bingöl il merkezinde görev yapan 48 fen ve teknoloji öğretmeninin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda araştırmanın evrenini Bingöl İl merkezinde görev yapmakta olan fen ve teknoloji öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada tüm evrene ulaşılacak hedeflendiği için örneklem grubu belirlenmemiştir.

Bu kapsamda gönüllülük esasına dayalı olarak tüm evrene ulaşılmaya çalışılmış, gönüllü olan 48 fen ve teknoloji öğretmeni ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Yenilenen Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar” adlı ölçek kullanılmıştır. Veri toplama aracı oluşturulurken ilgili literatür taraması yapılmış ve 13 fen ve teknoloji öğretmenine yenilenen programın uygulanmasında karşılaşılan sorunları belirlemeyi amaçlayan dokuz açık uçlu soru yöneltilmiştir. İlgili literatür taraması ve öğretmenlerden gelen yanıtlar doğrultusunda 60 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Bu maddeler ile oluşturulan 60 maddelik ölçek geçerlilik çalışmaları için uzman görüşüne sunulmuştur. Ölçeğin uzman görüşleri, fen bilgisi eğitimi alanında doktora yapan ve 10 yıllık deneyime sahip olan bir öğretmen, eğitim bilimleri alanında doktora yapan bir akademisyen ve fen bilgisi eğitimi alanında bir öğretim üyesi olmak üzere üç araştırmacıdan alınmıştır. Uzmanlardan gelen eleştiri ve düzeltmeler sonucunda 12 madde ölçekten çıkarılmış ve 48 maddeden oluşan ölçeğe son hali verilmiştir. Geliştirilen ölçek 48 maddeden ve 4 açık uçlu sorudan meydana gelmektedir. 48 madde yenilenen programın uygulanmasında karşılaşılan sorunları kazanımlar, içerik, öğrenme-öğretme ve değerlendirme alt boyutları ile tespit etmeyi amaçlarken, dört açık uçlu soru da bu boyutlarda karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen önerilerini betimlemeyi hedeflemiştir. Ölçek 5’li likert tipi “Kesinlikle katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle katılıyorum” ölçütlerine dayalı olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini sağlamak amacıyla 23 fen ve teknoloji öğretmenine ön uygulama yapılmış ve spss 16.0 paket programı kullanılarak ölçeğin cronbach alfa katsayısı 0,932 olarak tespit edilmiştir. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin uygun olduğuna karar verilerek esas uygulamaya geçilmiştir.

Araştırma, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında 23 bayan 25 bay olmak üzere toplam 48 fen ve teknoloji öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlere karşılaşılan problemlere yönelik çözüm önerilerini ortaya çıkarmayı amaçlayan dört adet açık uçlu soru yöneltilmiş, fakat bu açık uçlu soruları yanıtlamaları isteğe bağlı bırakılmıştır. Araştırma kapsamında 23 öğretmen kazanımlar ögesine yönelik çözüm önerisi sunarken, içerik ögesine yönelik çözüm önerisi sunan 24 öğretmen bulunmaktadır. Ayrıca 16 öğretmen öğrenme-öğretme sürecine yönelik çözüm önerisinde bulun-

muş, 14 öğretmen de programın ölçme-değerlendirme ögesine yönelik karşılaşılan problemlere dair çözüm önerisinde bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Elde edilen ham veriler çeşitli yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçekten elde edilen veriler kazanımlar, içerik, öğrenme-öğretme ve değerlendirme alt boyutları göz önüne alınarak sınıflandırılmıştır ve elde edilen nicel veriler spss 16.0 paket program kullanılarak yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri belirlenerek betimlenmiştir. Öğretmenlerin karşılaşılan sorunlara yönelik önerilerini belirlemek için de, açık uçlu sorulara gelen yanıtlar betimsel analize tabi tutulmuştur.

3. BULGULAR

Yapılan araştırmada 2005 yılında yenilenen fen ve teknoloji öğretim programının uygulanması sırasında karşılaşılan sorunlar tespit edilip, öğretmen önerileri ile bu sorunlara çözüm geliştirmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda veri toplama aracı ile elde edilen veriler aşağıda yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile betimlenmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin kazanımlar ögesine yönelik verdikleri cevaplara ait ortalama ve standart sapma değerleri

	“Kazanımlar” ögesine yönelik yaşanan sorunlar	X	Sd
1.	Kazanımlar karmaşık ve anlaşılması güç olarak ifade edilmiştir.	2,18	0,91
2.	Kazanımlar öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmede yetersizdir.	2,60	0,96
3.	Her bir kazanımın birden çok davranıştan oluşması kazanımların gerçekleşme oranını düşürmektedir.	3,12	1,12
4.	Kazanımlar öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamamaktadır.	2,79	1,03
5.	Kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine uygun değildir.	2,80	1,03
6.	Kazanımlar öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun değildir.	2,51	0,92
7.	Araç-gereç eksikliği programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir.	4,37	0,84
8.	Belirtilen kazanımlarla kitap içeriklerinin birbirine uyumlu olmaması kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir.	3,06	1,07
9.	Kazanımları pekiştirmede öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler yetersiz kalmaktadır.	3,34	1,12

Tablo 1'in devamı.

10. Programda belirtilen kazanımların gerçek hayattan kopuk olması kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir.	2,45	1,03
11. Programdaki kazanım sayısının fazla olması uygulanmasını güçleştirmektedir.	3,89	1,18
12. Kazanımların sıralamasının konuların akışına uymaması sorun çıkarmaktadır.	2,75	1,02
13. Kazanımlarda belirtilen sınırlandırmalar, üst düzey becerilerin geliştirilmesini güçleştirmektedir.	2,89	0,99
Genel Ortalama	2,95	

Tablo 1 incelendiğinde en düşük ortalamaya ($X=2,18$) sahip madde “kazanımlar karmaşık ve anlaşılması üç olarak ifade edilmiştir.” olarak ölçeğin 1. maddesi görülmektedir. En yüksek ortalamaya sahip maddesi ($X=4,37$) olarak ta “Araç-gereç eksikliği programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir.” 7. madde ön plana çıkmaktadır. Kazanımlar ögesine ilişkin verilen yanıtların genel ortalaması ise $X=2,95$ olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin kazanımlar ögesine yönelik verdikleri cevaplara ait frekans ve yüzde değerleri

Madde No	1. Kesinlikle katılım-yorum		2. Katılı-yorum		3. Kararsızım		4. Katılı-yorum		5. Kesinlikle katılım-yorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	9	18,75	28	58,33	4	8,33	7	14,58	0	0
2.	4	8,33	23	47,92	9	18,75	12	25	0	0
3.	2	4,17	18	37,5	3	6,25	22	45,83	3	6,25
4.	1	2,08	26	54,17	5	10,42	14	29,17	2	4,17
5.	2	4,17	23	47,92	6	12,50	16	33,33	1	2,08
6.	2	4,17	30	62,50	6	12,50	9	18,75	1	2,08
7.	1	2,08	1	2,08	2	4,17	19	39,58	25	52,08
8.	0	0	22	45,83	5	10,42	17	35,42	4	8,33
9.	2	4,17	12	25	8	16,67	20	41,67	6	12,50
10.	1	2,08	10	20,83	4	8,33	24	50	9	18,75
11.	2	4,17	7	14,58	3	6,25	18	37,50	18	37,50
12.	0	0	28	58,33	8	16,67	4	16,67	4	8,33
13.	2	4,17	19	39,58	10	20,83	16	33,33	1	2,08

Tablo 1. ve Tablo 2. incelendiğinde öğretmen görüşlerinin programdaki kazanım sayısının fazla olması ($X=3,89$), kazanımları pekiştirmede öğrenci kitaplarının yetersiz olması ($X=3,34$), kazanımların birden fazla davranıştan meydana gelmesi ($X=3,12$) maddelerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Yenilenen programın kazanım ögesine yönelik karşılaşılan sorunların çözümüne dair öğretmen önerilerini toplama amacıyla öğretmenlere “Kazanımlarla ilgili olarak karşılaştığınız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Gelen yanıtlar betimsel analize tabi tutularak temalar oluşturulmuş, bu temalar frekans değerleri ile aşağıdaki tabloda betimlenmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Kazanımlarla ilgili olarak karşılaştığınız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir? Sorusuna verdikleri yanıtlar

Öğretmenlerin kazanım ögesinde karşılaşılan sorunlara ilişkin önerileri	Frekans
Kazanım sayısının azaltılması gerekir.	13
Kazanım sınırlandırılmalarının yeniden düzenlenmesi gerekir.	4
Kazanımların bireysel farklılıklara göre düzenlenmesi gerekir.	2
Kazanımların açık net bir şekilde hedefi göstermesi gerekir.	4
Toplam	23

Tablo 3.’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler kazanımlarla ilgili sorunların giderilmesine dair dört boyutta çözüm önerisi geliştirmişlerdir. 13 öğretmen kazanım sayısının azaltılmasını çözüm olarak görürken, 4 öğretmen kazanım sınırlandırmalarının yeniden düzenlenmesi önerisinde bulunmuştur. Ayrıca 2 öğretmen kazanımların bireysel farklılıklar göz önüne alınarak düzenlenmesi gerektiği yönünde görüş belirtirken 4 öğretmen de kazanımların açık net şekilde ifade edilmesini çözüm önerisi olarak sunmuştur. Temaların oluşturulduğu öğretmen görüşlerinin bazıları betimsel analizin doğası gereği aşağıda sunulmuştur.

Konuyla ilgili olarak kazanım sayısının azaltılması gerektiğini belirten bir öğretmen görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “*Çok fazla kazanım mevcut öğrenciye aşırı yükleniliyor azaltılabilir.*” Benzer görüşlerde bulunan bir diğer öğretmen ise konu ile ilgili olarak şu ifadeleri kullanmıştır; “*Bir konuya dair kazanım sayısı çok fazladır. Kazanım sayılarının kesinlikle azaltılması gerektiğini düşünüyorum.*” Aynı kanaate sahip bir diğer öğretmen ise “*kazanımların sayıları azal-*

ılarak ders saati ile biraz daha uyumlu hala getirilebilir” ifadesini kullanmıştır.

Konuyla ilgili kazanım sınırlandırmalarının düzenlenmesi gerektiği önerisinde bulunan öğretmenlerden biri görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “Sınırlamaların olması konunun net anlaşılmasını zorlaştırdığı için sınırlamaların yeniden düzenlenmesi, kazanım içindeki davranışların azaltılması konunun basit öz bilgilerden daha çok daha ayrıntılı ve net anlatılması gerekiyor.”

Konuyla ilgili kazanımların bireysel farklılıklara göre düzenlenmesi gerektiğini düşünen öğretmenlerden biri görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “kazanımların bireysel farklılığı göz önünde bulundurduğunu düşünmüyorum, istenilen davranış değişiklikleri her yerdeki öğrenciler için geçerli olmuyor, bireysel farklılıklara göre düzenlenmesi gerekiyor. Bunun için basite indirgenebilir.”

Konuyla ilgili kazanımların net şekilde ifade edilmesi gerektiği önerisinde bulunan öğretmenlerden biri görüşlerini belirtirken şu ifadeleri kullanmıştır; “Kazanımlar öncelikle kısa ve net olarak ifade edilmelidir. Doğrudan hedefi göstermelidir. Ünitelere düşen kazanım sayısı fazla olduğundan zaman bakımından müfredatı yetiştirme sorunu çıkmaktadır. Özellikle 7. ve 8. sınıf müfredatı sadeleştirilmelidir.”

Tablo 4. incelendiğinde en düşük ortalamaya ($X=2,35$) sahip madde “Ders içerikleri ile kazanımlar uyumsuzdur.” olarak ölçeğin 14. maddesi görülmektedir. En yüksek ortalamaya sahip maddesi ($X=3,83$) olarak ta “Derslerin yürütülmesinde sadece ders kitapları ve çalışma kitaplarının kullanılması çoğu zaman yeterli olmamaktadır.” 21. madde ön plana çıkmaktadır. İçerik öğesine ilişkin verilen yanıtların genel ortalaması ise $X=3,08$ olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 4. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin içerik ögesine yönelik verdikleri cevaplara ait ortalama ve standart sapma değerleri

“İçerik” ögesine yönelik yaşanan sorunlar	X	Sd
14. Ders içerikleri ile kazanımlar uyumsuzdur.	2,35	0,91
15. Ders kitaplarında ilgi uyandırmak için sorulan soruların öğrenci düzeyine uygun olmaması öğrencilerin öğrenmesini güçleştirmektedir.	3,18	1,21
16. Ders içeriklerinde belirtilen etkinliklerle ilgili açıklamalar yetersizdir.	3,50	1,18
17. Ders kitaplarında yeterli bilgi ve tanımların olmaması öğrencilerin öğrenmesini zorlaştırmaktadır.	3,68	1,16
18. Ders kitaplarındaki bazı örnekler kültürümüzle uyumsuz olduğu için sorunlara sebep olmaktadır.	2,62	1,23
19. Ders kitaplarındaki içeriklerin uygun görsellerle desteklenmemesi öğrencilerin öğrenmesini zorlaştırmaktadır.	3,37	1,24
20. Ders içeriklerinde yer alan öğretim etkinlikleri öğrenci gelişim düzeylerine uygun değildir.	2,56	0,94
21. Derslerin yürütülmesinde sadece ders kitapları ve çalışma kitaplarının kullanılması çoğu zaman yeterli olmamaktadır	3,83	1,15
22. Ders kitaplarındaki içerik ile çalışma kitaplarında verilen etkinliklerin kopuk olması öğrencilerin öğrenmesini zorlaştırmaktadır.	2,72	1,10
23. Ders kitaplarının yazım dilinin öğrenci gelişim düzeyine uygun olmaması öğrencilerin öğrenmesini güçleştirmektedir.	2,47	0,92
24. Ders kitaplarında yer alan bazı hikâyeler öğrencilerin dikkatlerini çekmede yetersizdir.	3,62	1,17
Genel Ortalama	3,08	

Tablo 5. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin içerik ögesine yönelik verdikleri cevaplara ait frekans ve yüzde değerleri

MADDE NO	1.Kesinlikle katılmıyorum		2.Katılmıyorum		3.Kararsızım		4.Katılıyorum		5.Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
14.	5	10,42	29	60,42	5	10,42	9	18,75	0	0
15.	4	8,33	14	29,17	4	8,33	21	43,75	5	10,42
16.	2	4,17	12	25	3	6,25	22	45,83	9	18,75
17.	2	4,17	9	18,75	3	6,25	22	45,83	12	25
18.	9	18,75	18	37,50	6	12,50	12	25	3	6,25

Tablo 5'in devamı.

19.	2	4,17	15	31,25	4	8,33	17	35,42	10	20,83
20.	3	6,25	26	54,17	9	18,75	9	18,75	1	2,08
21.	4	8,33	3	6,25	3	6,25	25	52,08	13	27,08
22.	5	10,42	21	43,75	5	10,42	16	33,33	1	2,08
23.	4	8,33	27	56,25	7	14,58	10	20,83	0	0
24.	2	4,17	10	20,83	3	6,25	22	45,83	11	22,92

Tablo 4. ve Tablo 5. incelendiğinde öğretmen görüşlerinin etkinlik açıklamalarının yetersiz olması ($X=3,50$), ders kitaplarındaki bilgi ve tanımlamaların yetersiz olması ($X=3,68$), Ders kitaplarında yer alan bazı hikâyeler öğrencilerin dikkatlerini çekmede yetersiz olması ($X=3,62$) maddelerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Yenilenen programın içerik ögesine yönelik karşılaşılan sorunların çözümüne dair öğretmen önerilerini toplama amacıyla öğretmenlere “Kitapların içerikleri ile ilgili olarak karşılaştığınız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Gelen yanıtlar betimsel analize tabi tutularak temalar oluşturulmuş, bu temalar frekans değerleri ile aşağıdaki tabloda betimlenmiştir.

Tablo 6.'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler içerik ile ilgili sorunların giderilmesine dair çeşitli boyutlarda çözüm önerileri geliştirmişlerdir. Genel olarak öğretmen önerileri kitap içeriklerinde daha fazla bilgiye yer verilmesi gerektiği (5), etkinliklerin günlük hayatla daha fazla bağlantılı olması (3), sbs sınavına yönelik test sorularının artırılması (3) hususlarında yoğunlaşmıştır. Temaların oluşturulduğu öğretmen görüşlerinin bazıları betimsel analizden doğası gereği aşağıda sunulmuştur.

Konuyla ilgili olarak konu sıralamasının düzeltilmesi gerekliliğini belirten öğretmen görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “*Bazı konularda öncelik sıralaması yanlış, bunlar aciliyet ile düzeltilmeli. Örneğin 8.sınıfta Önce gen ve kromozom öğretilip sonra DNA'nın yapısına geçmek anlamsız. Kitaplarda buna benzer mantık hatası çok. Sadece dikkat çekmek için sorulan sorularla doldurulmuş içerik olarak çok boş kitaplar kullanıyoruz.*”

Tablo 6. Öğretmenlerin kitap içerikleri ile ilgili olarak karşılaştığınız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir? Sorusuna verdikleri yanıtlar

Öğretmenlerin içerik ögesinde karşılaşılan sorunlara ilişkin önerileri	Frekans
Kitap içeriklerinde konu sıralamasının mantıksal şekilde düzenlenmesi gerekir.	1
Kitap içerikleri köy koşulları da göz önüne alınarak düzenlenmelidir.	2
Kitap seçimi öğretmenlerin görüşleri alınarak yapılmalıdır.	1
Kitap içeriklerinde daha fazla bilgiye yer verilmelidir.	5
Çalışma kitaplarındaki bazı etkinlikler yerine SBS sınavına yönelik test soruları konulmalıdır.	3
Kitap içerikleri son gelişmelere göre güncellenmelidir.	1
Etkinlik ve ders kitapları birleştirilmelidir.	1
Etkinliklerin günlük hayatla daha fazla bağlantılı olması gerekir.	3
Kitapla birlikte destekleyici video, animasyon içeren materyallerin verilmesi gerekir.	1
Dikkat çekme aşamasında daha etkili uyarılar kullanılmalıdır.	2
Kitapların yazım dili sadeleştirilmelidir.	2
Kitaplarda gündelik hayattan seçilen örneklere daha fazla yer verilmelidir.	1
Toplam	23

Konuyla ilgili olarak kitap içeriklerinde daha fazla yer verilmesi gerektiğini öneren öğretmenlerden biri görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; *Kitaplar buldurmaya yönelik araştırma yapmasını istiyor. Ama ne yazık ki öğrencilerimiz hem kendileri araştırma yapmak istemiyor hem de çevre kaynaklarından dolayı araştırma yapamıyorlar. Buda bizi ek kitaplara yönlendiriyor. Bilgi konusunda daha çok bilgi olmalı diye düşünüyorum.* Benzer öneride bulunan diğer bir öğretmen de konu ile ilgili şunları söylemiştir; *“Kitaplar buldurmaya yönelik araştırma yapmasını istiyor. Ama ne yazık ki öğrencilerimiz hem kendileri araştırma yapmak istemiyor hem de çevre kaynaklarından dolayı araştırma yapamıyorlar. Buda bizi ek kitaplara yönlendiriyor. Bilgi konusunda daha çok bilgi olmalı diye düşünüyorum.”*

Etkinliklerinin günlük hayatla daha fazla bağlantılı olması gerektiğini belirten öğretmenlerden biri görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir; *“Etkinlikler gerçek hayatla daha bağlantılı olmalı. Öğrencileri daha yaratıcı düşünmeye yönlendirmeli. Etkinlikler çoğu zaman öğrenciler için öğrenilmiş havada kalan bilgiler olarak kalmaktadır. Yaptığı bir deneyde edindiği bir*

beceriyi günlük hayatta nerede kullanacakları ile ilgili öğrencilerin fikri olmuyor.”

Ders ve çalışma kitaplarının birleştirilmesi gerektiği noktasında görüş bildiren öğretmen ise görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; *“Etkinlik ve ders kitabı birleştirilmeli ve ders kitabı hamallığının önüne geçilmelidir. Eğer çok kalın olacaksa kitap 2 cilt olmalı, bir o kitap bir bu kitap geçiş yapmak ve geçiş sırasındaki sıkıntılardan bıktım.”*

Kitap içeriklerinin güncellenmesi gerektiğini öneren öğretmen ise görüşlerini şu şekilde belirtmiştir; *“Tereddüt edilen konularda eski bilgiler ya da öğrendiğimiz şekliyle yazılırken, son gelişmeler maalesef ki göz ardı edilmiştir. Metallerin elektrik iletkenliği, gezegenlerin katı veya gaz halinde olması, halkalarının olup olmaması vb. Örnek olarak gösterilebilir.”*

Kitapla birlikte yardımcı video, animasyon içeren materyallerin verilmesi gerektiğini öneren öğretmen ise görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir; *“Ders kitaplarını ve programı destekleyici video, animasyon, gibi içerikler hazırlanmalı ve kitapla birlikte verilmelidir.”*

Tablo 7. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin Öğrenme-Öğretme süreci ögesine yönelik verdikleri cevaplara ait ortalama ve standart sapma değerleri

“Öğrenme-Öğretme süreci” ögesine yönelik yaşanan sorunlar	X	Sd
25. Yeni programın öngördüğü öğretim yöntemleri hakkında yeterli bilgilendirilmemiz, bu yöntem ve teknikleri uygulamamızı güçleştirmektedir.	3,27	1,18
26. Öğretim etkinliklerinin nasıl yapılacağı anlaşılır olarak ifade edilmemiştir.	3,22	1,13
27. Yapılacak etkinliğin türüne ve özelliğine göre öğrenme ortamlarını düzenlemek güçtür.	3,79	1,09
28. Yapılacak etkinliğin türüne ve özelliğine uygun öğretim araç ve gereçlerini bulmak güçtür.	3,70	1,12
29. Sınıfların aşırı kalabalık olması yenilenen ilköğretim programlarının uygulanmasını güçleştirmektedir.	4,10	1,09
30. Öğrencilerin birinci kademedeki yeni öğretim yöntemlerine alışkın olarak gelmemesi, programda öngörülen öğretim yöntemlerinin uygulanmasını güçleştirmektedir.	3,89	1,05
31. Öğretme-öğrenme süreçlerinde öğretmenlerin rollerinde değişiklik meydana geldiği için yenilenen programı benimsemeleri güçleşmiştir.	3,74	1,07

Tablo 7'nin devamı.

32. Sınıflarda öğrencilere tanınan aşırı özgürlük sınıf yönetimini ve kontrolünü zorlaştırmıştır.	3,85	1,19
33. Okulların yeterli teknolojik altyapıya sahip olmamaları yenilenen programın uygulanmasını güçleştirmektedir.	3,63	1,15
34. Yenilenen programın uygulanması sürecinde öğrencilere verilen performans ve proje ödevleri öğrencilerin çok zamanını almaktadır.	4,10	1,06
35. Yeni programın öngördüğü yöntemlerin uygulanması için ders saatleri yetersizdir.	3,63	1,13
36. Öğrencilerin yeni yöntemlerle ders işlemek istemeyişleri güçlük yaşanmasına neden olmaktadır.	4,38	0,92
37. SBS sınavı test çözme tekniklerine dayalı olarak ders işlememizi zorunlu kılmaktadır.	2,80	1,24
38. Veli ve idarecilerin SBS sınavında başarılı olma istekleri yeni öğretim yöntemlerini kullanma yerine, test çözme teknikleri ile ders işlememizi zorunlu kılmaktadır.	4,32	0,96
39. Dershane ve okullarda yapılan deneme sınavları yeni yöntemleri kullanmamızın önüne geçmektedir.	4,36	0,89
Genel Ortalama	3,80	

Tablo 7. incelendiğinde en düşük ortalamaya ($X=2,80$) sahip madde “SBS sınavı test çözme tekniklerine dayalı olarak ders işlememizi zorunlu kılmaktadır.” olarak ölçeğin 37. maddesi görülmektedir. En yüksek ortalamaya sahip maddesi ($X=4,38$) olarak ta “Öğrencilerin yeni yöntemlerle ders işlemek istemeyişleri güçlük yaşanmasına neden olmaktadır.” 36. madde ön plana çıkmaktadır. Öğrenme-öğretme süreci ögesine ilişkin verilen yanıtların genel ortalaması ise $X=3,80$ olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 7. ve Tablo 8. incelendiğinde öğretmen görüşlerinin sınıfların aşırı kalabalık olması yenilenen ilköğretim programlarının uygulanmasını güçleştirmektedir. ($X=4,10$) Veli ve idarecilerin SBS sınavında başarılı olma istekleri yeni öğretim yöntemlerini kullanma yerine, test çözme teknikleri ile ders işlememizi zorunlu kılmaktadır. ($X=4,32$) Dershane ve okullarda yapılan deneme sınavları yeni yöntemleri kullanmamızın önüne geçmektedir. ($X=4,36$) Maddelerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Yenilenen programın Öğrenme-öğretme süreci ögesine yönelik karşılaşılan sorunların çözümüne dair öğretmen önerilerini toplama amacıyla öğretmenlere “Öğrenme-öğretme süreci ile ilgili olarak karşılaştığınız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Gelen yanıtlar betimsel analize tabi tutularak temalar oluşturulmuş, bu temalar frekans değerleri ile aşağıdaki tabloda betimlenmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin öğrenme-öğretme süreci ögesine yönelik verdikleri cevaplara ait frekans ve yüzde değerleri

MADDE NO	1.Kesinlikle katılmıyorum		2.Katılmı- yorum		3.Karar- sızım		4.Katılı- yorum		5.Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
25.	3	6,25	14	29,17	3	6,25	23	47,92	5	10,42
26.	2	4,17	15	31,25	6	12,50	20	41,67	5	10,42
27.	2	4,17	6	12,50	4	8,33	24	50	12	25
28.	2	4,17	8	16,67	3	6,25	24	50	11	22,92
29.	2	4,17	4	8,33	2	4,17	19	39,58	21	43,25
30.	0	0	8	16,67	5	10,42	19	39,58	16	33,33
31.	1	2,08	10	20,83	4	8,33	24	50	9	18,75
32.	0	0	11	22,92	5	10,42	13	27,08	19	39,58
33.	1	2,08	10	20,83	7	14,58	18	37,50	12	25
34.	1	2,08	5	10,42	4	8,33	17	35,42	21	43,75
35.	2	4,17	13	27,08	3	6,25	13	27,08	17	35,42
36.	1	2,08	2	4,17	3	6,25	15	31,25	27	56,25
37.	5	10,42	21	43,75	5	10,42	12	25	5	10,42
38.	1	2,08	2	4,17	6	12,50	13	27,08	26	54,17
39.	1	2,08	2	4,17	2	4,17	18	37,50	25	52,08

Tablo 9. Öğretmenlerin öğrenme-öğretme süreci ile ilgili olarak karşılaştığınız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir? Sorusuna verdikleri yanıtlar

Öğretmenlerin öğrenme-öğretme süreci ögesinde karşılaşılan sorunlara ilişkin önerileri	Frekans
Sınıf mevcutlarının azaltılması gerekir.	5
Hizmet içi eğitimlerin etkili şekilde yapılması gerekir.	5
Öğretmen kılavuz kitaplarına yöntemlerle ilgili örnek konulmalıdır.	1
SBS sınavının kaldırılması gerekir.	5
Toplam	16

Tablo 9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler öğrenme-öğretme süreci ile ilgili sorunların giderilmesine dair dört farklı boyutta çözüm önerisi geliştirmişlerdir. Çözüm önerisinde bulunan öğretmenler sınıf mevcutlarını azaltılması gerektiğini (5), etkili hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi gerektiğini (5), SBS sınavının kaldırılması gerektiğini (5) ve öğretmen kılavuz kitaplarına yöntemlerin anlaşılmasını sağlayacak örneklerin konulmasını gerektiğini (1) söylemişlerdir. Temaların oluşturulduğu öğretmen görüşlerinin bazıları betimsel analizinin doğası gereği aşağıda sunulmuştur.

Sınıf mevcutlarının azaltılması yönünde görüş bildiren öğretmenlerden birisi kendini şu şekilde ifade etmektedir; “*Sınıfların kalabalık olması,*

malzeme yetersizliği en büyük sorun. Yeni program 15-20 kişilik sınıflar düşünülerek hazırlanmış. Bir etkinliği tüm öğrencilerin yapması kalabalık sınıflarda vakit sıkıntısına neden oluyor. Öncelikle öğrenci sayısı az sınıflar oluşturulmalı, okulların teknik donanımları, malzeme eksikleri giderilmelidir. Örneğin 2-3 kişilik gruplarla yapılacak bir mikroskop deneyinde 40 kişilik bir sınıf için 20 mikroskop gereklidir bu işi 2 mikroskopla yapmaya kalktığımızda hem sınıf yönetimi zorlaşmaktadır hem de vakit kaybı olmaktadır.” Benzer öneride bulunan bir öğretmen ise görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “sınıf kontrolünün sağlanmasında güçlükler yaşanmaktadır. Yeni programın uygulanması için öğrenci sayısının 20 kişi olması gereklidir.”

Etkili hizmet içi eğitimlerin yapılması gerektiğini belirten öğretmenlerden biri görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “5 seneden daha eski öğretmenler yeni programda zorlanmaktadır hizmet içi eğitimler (gerekli ciddiyet içinde) yapılmalı.” Konu hakkında benzer görüş belirten öğretmenlerden bir diğeri de kendini şu şekilde ifade etmiştir; “Sınıf mevcutlarının 25 in altına düşürülmesi, alternatif öğretim yöntemleri, zaman yöntemi ve sınıf yönetimi konusunda hizmet içi eğitim.”

Kılavuz kitaplara yöntemlerin uygulanmasına yönelik örnek konulması gerektiğini belirten öğretmen görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “Öğretmen kılavuzlarında yöntemler ile ilgili birer örnek etkinlik konulabilir. Öğretmenler ondan sonra kendilerince başka alternatif örnekler geliştirebilirler.”

SBS sınavının kaldırılması gerektiğini belirten öğretmenlerden birisi görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “Öğrencilerin dershaneye gitmeleri nedeniyle okula fazla önem vermemektedirler. Dershanelerin konu olarak bizden önce gitmeleri büyük sıkıntı yaratmaktadır. İdarecilerin SBS den iyi puanlar beklemelerine rağmen düşük puan almalarının hesabı bizlere sorulmaktadır. Bundan dolayı SBS sınavı kaldırılmadığıdır.” Benzer görüş belirten bir diğer öğretmen de konu ile ilgili şunları söylemiştir; “Öğretim yöntemleri yeni fakat okullara hâkim olan zihniyet eski. Öğretmen ve idari kadronun da yeni programa göre şekillendirilmesi ve SBS'nin kaldırılması şarttır.

Tablo 10. incelendiğinde en düşük ortalamaya (X=3,34) sahip madde “Proje ve performans görevleri için değerlendirme ölçeği hazırlamak zordur.” olarak ölçeğin 42. maddesi görülmektedir. En yüksek ortalamaya sahip maddesi (X=4,48) olarak ta “Öğrencilerin verilen ödevleri internetten bulması ya da ailelerine yaptırılmaları çalışmaların verimini düşürmektedir.” 44. madde ön plana çıkmaktadır. Ölçme-değerlendirme ögesine ilişkin verilen yanıtların genel ortalaması ise X=3,90 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 10. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin ölçme-değerlendirme ögesine yönelik verdikleri cevaplara ait ortalama ve standart sapma değerleri

“Ölçme-Değerlendirme” ögesine yönelik yaşanan sorunlar	X	Sd
40. Programın öngördüğü proje ve performans görevlerini değerlendirmek zordur.	3,44	1,24
41. Proje ve performans görevleri için değerlendirme ölçeği hazırlamak zordur.	3,34	1,37
42. Yeni programın öngördüğü alternatif ölçme değerlendirme yöntemleri çok zaman almaktadır.	4,08	1,23
43. Öğrencilerin verilen ödevleri internetten bulması ya da ailelerine yaptırılmaları çalışmaların verimini düşürmektedir.	4,48	0,83
44. Sınıfların kalabalık olması alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasını güçleştirmektedir.	4,46	0,83
45. Okullardaki araç-gereç ve teknolojik altyapının eksikliği alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasını güçleştirmektedir.	4,02	1,09
46. Yeni programın öngördüğü ölçme-değerlendirme yöntemleri hakkında yetersiz bilgilendirilmemiz, bu yöntem ve teknikleri uygulamamızı güçleştirmektedir	3,38	1,15
47. Öğrencilerin hazır bulunuşluluğu ve ilgisizliği belirtilen ölçme-değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasını güçleştirmektedir.	4,12	0,74
48. Alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerinin kullanımının zor olması, kanaat notu haline gelmelerine neden olmaktadır.	3,74	1,20
Genel Ortalama	3,90	

Tablo 10. ve Tablo 11. incelendiğinde öğretmen görüşlerinin Sınıfların kalabalık olması alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasını güçleştirmektedir. ($X=4,46$) Öğrencilerin hazır bulunuşluluğu ve ilgisizliği belirtilen ölçme-değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasını güçleştirmektedir. ($X=4,12$) Yeni programın öngördüğü alternatif ölçme değerlendirme yöntemleri çok zaman almaktadır. ($X=4,08$) Maddelerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 11. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin ölçme-değerlendirme ögesine yönelik verdikleri cevaplara ait frekans ve yüzde değerleri

MADDE NO	1.Kesinlikle katılmıyorum		2.Katılmıyorum		3.Kararsızım		4.Katılıyorum		5.Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
40.	2	4,17	13	27,08	6	12,50	16	33,33	11	22,92
41.	2	4,17	19	39,58	1	2,08	13	27,08	13	27,08
42.	2	4,17	6	12,50	4	8,33	11	22,92	25	52,08
43.	1	2,08	1	2,08	2	4,17	15	31,25	29	60,42
44.	0	0	3	6,25	2	4,17	14	29,17	29	60,42
45.	1	2,08	5	10,42	7	14,58	15	31,25	20	41,67
46.	2	4,17	12	25	7	14,58	20	41,67	7	14,58
47.	0	0	3	6,25	2	4,17	30	62,50	13	27,08
48.	2	4,17	7	14,58	9	18,75	14	29,17	16	33,33

Yenilenen programın ölçme-değerlendirme ögesine yönelik karşılaşılan sorunların çözümüne dair öğretmen önerilerini toplama amacıyla öğretmenlere “Ölçme-değerlendirme ile ilgili olarak karşılaştığınız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Gelen yanıtlar betimsel analize tabi tutularak temalar oluşturulmuş, bu temalar frekans değerleri ile aşağıdaki tabloda betimlenmiştir.

Tablo 12’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler ölçme-değerlendirme ögesi ile ilgili sorunların giderilmesine altı farklı boyutta çözüm önerisi geliştirmişlerdir. Çözüm önerisinde bulunan öğretmenler değerlendirme ölçeklerinin azaltılması gerektiğini (5), etkili hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi gerektiğini (2), ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmen kılavuz kitabı olması gerektiğini (1), ders saatlerinin artırılması gerektiğini (3), belirlenmiş değerlendirme formlarının kullanılması gerektiğinin (2) ve performans görevlerinin sayısının azaltılması gerektiğini (1) söylemişlerdir. Temaların oluşturulduğu öğretmen görüşlerinin bazıları betimsel analizin doğası gereği aşağıda sunulmuştur.

Değerlendirme ölçeklerinin azaltılması gerektiğini öneren öğretmenlerden biri konu ile ilgili şu ifadeleri kullanmıştır; “Her ödev veya göreve ayrı bir değerlendirme cetveli yapmak ve bunu uygulamak oldukça zor ve

vakit alıcı. Bu cetvellerin sayısının azaltılması gerekir.” Aynı görüşü belirten diğer bir öğretmen ise şu ifadeleri kullanmıştır; “Ölçme değerlendirme ölçeklerinin sayısı azaltılmalıdır.” Aynı görüşü savunan diğer bir öğretmen ise şunları söylemiştir; “proje performans ödevleri ve onlara ölçek hazırlamak gerçekten zaman alıcı. Buna farklı bir yöntem bulunmalıdır. Ya da bu ölçeklerin sayısı azaltılmalı.”

Tablo 12. Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme ögesi ile ilgili olarak karşılaştığımız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir? Sorusuna verdikleri yanıtlar

Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme ögesinde karşılaşılan sorunlara ilişkin önerileri	Frekans
Değerlendirme ölçeklerinin azaltılması gerekir.	5
Ölçme ve değerlendirme ile ilgili bir öğretmen kılavuz kitabı olması gerekir.	1
Ders saatlerinin artırılması gerekir.	3
Belirlenmiş değerlendirme formları ile değerlendirme yapılmalıdır.	1
Performans görevlerinin sayısı azaltılmalı yâda kaldırılmalıdır.	2
Etkili hizmet içi eğitimlerin verilmesi gerekir.	2
Toplam	14

Ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmen kılavuz kitabı olması gerektiğini öneren öğretmen görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “*Ölçme ve değerlendirme ile ilgili kapsamı geniş uygulanabilir etkinliklerle dolu hizmet içi eğitimlerde de kullanılabilir bir öğretmen kılavuz kitabı olursa çok iyi olur.*”

Ders saatlerinin artırılması gerektiğini öneren öğretmenlerden birisi görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “*En büyük sorun zaman. Değerlendirmek için yeterli zaman bulamıyorum. Bunlar için ya verilen ders saati artırılmalı ya da konuların bir kısmı müfredatta performans görevi olarak öğrencilere işlettirilmeli.*”

Belirlenmiş değerlendirme formlarının kullanılmasını çözüm önerisi olarak sunan öğretmen ise görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “*Akran değerlendirme, öz değerlendirme, grup değerlendirme vs. işlemler özellikle de kalabalık sınıflarda içinden çıkılmaz durumda. Bunlar yerine belirlenmiş değerlendirme formları düzenlenip onlarla işlem yapılabilir.*”

Performans görevlerinin sayısının azaltılmasını öneren öğretmenlerden biri görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “*Performansların sayısı azaltılmalı hatta sınıfta grupça yaptırılacak bir etkinlikle puan verilmeli. Proje eski önemini yitirdiğinden zorunlu olma kaldırılmalı, ancak isteyen öğrencilere verilmeli. Ama önce projenin nasıl hazırlanacağı öğretilmeli. Sorularda klasik soru tarzı daha az yer almakta ve yorumdan çok bilgiye dayalı sorular sorulmaktadır. Bunun nedenlerinden biri de soru sayısının çok olması ve okumanın zaman alması.*” Benzer şekilde görüş bildiren bir diğer öğretmen ise konuyla ilgili şunları söylemiştir; “*Proje ve performansların kaldırılması yâda azaltılması gerekir. Öğrencilerin yazılı gibi daha objektif çalışmalarla değerlendirilmesi daha uygun olur.*”

Konuyla ilgili olarak etkin hizmet içi eğitimlerin verilmesi gerektiğini öneren öğretmenlerden birisi görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; “*Etkili seminerlerle ölçme ve değerlendirme yöntemleri tüm öğretmenlere anlatılmalıdır.*”

4. YORUM / TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda elde edilen veriler bu bölümde kazanımlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme alt boyutları göz önünde bulundurularak ilgili literatür çerçevesinde irdelenecektir.

Araştırmaya katılan fen ve teknoloji öğretmenlerinin kazanımlar ögesine ilişkin yanıtlarının ortalaması $X=2,95$ düşük nitelendirilebilecek bir değer olarak bulunmuştur. Bu durum araştırmaya katılan öğretmenlerin kazanımlarla ilgili olarak az sorunlar yaşadıklarına işaret etmektedir. Elde edilen bu sonuç alan yazındaki diğer çalışmaları da destekler niteliktedir (Adıgüzel, 2009) (Güven, 2008). Anket maddeleri incelendiğinde ise araç gereç eksikliğinin kazanımlara ulaşmada büyük problem yarattığı ($X=4,37$) görülmektedir. Güven, (2008) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenler yeni programın uygulanması sırasında karşılaştıkları zorluklar arasında etkinlikleri gerçekleştirmek için gerekli araç-gereç yetersizliğinden söz etmişlerdir. Bu durum konuyla ilgili olarak yapılan bir çok araştırmayla paralellik göstermektedir (Adıgüzel, 2009) (Güven, 2008) (Küçüköner, 2010) (Yeşilyurt ve Gül, 2008) (Çınar ve ark., 2006) (Aydın ve Çakıroğlu, 2010). Konuyla ilgili olarak ankette ortalama değeri $X=3,89$ olarak bulunan kazanım sayısı azaltılmadığı maddesi dikkat çekicidir. Öğretmenlerin kazanımlar ögesine yönelik çözüm önerileri de kazanım sayısının azaltılması noktasında yoğunlaşmaktadır. 13 öğretmen kazanım sayısının azaltılmasını kazanımlarla ilgili problemlerin giderilmesine katkıda bulunacağını

düşünmektedir. Bu durum, araştırmaya katılan öğretmenlerin müfredatın azaltılması gerektiği noktasında yoğunlaştıklarını göstermektedir. Anket maddeleri incelendiğinde kazanımların birden çok davranıştan meydana gelmesi ($X=3,12$) maddesi de öne çıkan zorluk kaynağı olarak nitelendirilebilir. Bu durum öğretmenlerin hedef kazanımları algılamalarından kaynaklanabileceği gibi programda birden fazla davranıştan meydana gelen hedef kazanımların var olduğunu düşündürmektedir. Ankette Ortalama değeri kayda değer yükseklikte tespit edilen bir diğer madde de “Kazanımları pekiştirmede öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler yetersiz kalmaktadır.”($X=3,34$) maddesidir. Benzer bulgu Aydın ve Çakıroğlu, (2010) tarafından yapılan çalışmada da elde edilmiştir. Güven, (2008) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler kazanımları gerçekleştirmek için yapılan etkinliklerin fazla zaman aldığını, bundan dolayı da müfredatı yetiştirme kaygısı oluştuğunu belirtmişlerdir. Elde edilen her iki bulgu da ders kitabı ve çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin tekrar gözden geçirilerek daha etkin şekilde düzenlenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Araştırmanın amaçlarından bir diğeri de yenilenen programın içerik ögesine yönelik yaşanan zorlukları ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın içerik ögesine yönelik anket maddelerinin ortalama değeri $X=3,08$ olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgu programın içerik ögesinde, kazanımlar ögesinden daha fazla sorunla karşılaşıldığını göstermektedir. Benzer bulgu Adıgüzel, (2009) tarafından yapılan çalışmada da bulunmuştur. Anket maddeleri incelendiğinde ise “Derslerin yürütülmesinde sadece ders kitapları ve çalışma kitaplarının kullanılması çoğu zaman yeterli olmamaktadır.” $X=3,83$ ortalamaya sahip madde öne çıkmaktadır. Bu durum öğretmenlerin ek kaynaklara ihtiyaç duydukları şeklinde yorumlanabilir. Ortalama değeri $X=2,35$ olarak bulunan “Ders içerikleri ile kazanımlar uyumsuzdur “ maddesi dikkat çekicidir. Adıgüzel, (2009) tarafından yapılan çalışmada yapılan araştırmayı destekler nitelikte benzer bulgular elde edilmesine rağmen Aydın ve Çakıroğlu, (2010) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler programdaki bazı kazanımlar ve kitap içeriklerinin birbiriyle uyummadığını belirtmişlerdir. Bu durum kazanımlarla kitap içeriklerinin genel olarak uyumlu olduğunu göstermekle beraber bazı kazanımlarda da uyumsuzluk olduğunu düşündürmektedir. Ortalama değeri yüksek bulunan ($X=3,68$) bir diğer anket maddesi de “Ders kitaplarında yeterli bilgi ve tanımların olmaması öğrencilerin öğrenmesini zorlaştırmaktadır.” maddesidir. Elde edilen bu bulgu Aydın ve Çakıroğlu, (2010) ve Adıgüzel, (2009) tarafından yapılan çalışmalarla çelişmektedir. Aydın ve Çakıroğlu, (2010) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, kitapların öğrencilerin ilgisini çektiğini ve bilgi anlamında yeterli olduğu için ders içerisinde not tutturmayı azalttığını belirt-

mişlerdir. Bu durum da öğretmenler arasında görüş ayrılığı olduğunu ortaya koymaktadır ve kitap içeriklerin geliştirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Aydın ve Çakıroğlu, (2010) tarafından yapılan çalışmayla çelişen diğer bir anket maddesi de “Ders kitaplarındaki içeriklerin uygun görsellerle desteklenmemesi öğrencilerin öğrenmesini zorlaştırmaktadır.” maddesidir. Yapılan araştırmada bu maddenin ortalama değeri $X=3,37$ olarak diğer anket maddelerinden daha yüksek bulunmuştur. Oysa Aydın ve Çakıroğlu, (2010) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, kitaplarda bulunan fotoğraf ve şekillerin net ve anlaşılır olduğunu, öğrencilerin ilgisini çektiğini belirtmişlerdir. Bu durum, az da olsa fotoğraf ve şekillerin daha cazip hale getirilmesi gerektiği şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma kapsamında öğretmenlerin yenilenen programın öğrenme-öğretme sürecinde karşılaştıkları zorlukları da tespit etmek amaçlanmıştır. Anket maddelerin öğrenme-öğretme süreci ögesine yönelik ortalama değeri $X=3,80$ olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değer kazanımlar ($X=2,95$) ve içerik ($X=3,08$) öğelerine yönelik bulunan değerlere oranla daha yüksektir. Bu durum 2005 programının içerik ve kazanımlar öğelerinin uygun şekilde hazırlandığı fakat programın uygulanmasında aksaklıklar olduğunu düşündürmektedir. Elde edilen bulgular bu aksaklıkların öğretmenlerin yeteri kadar hizmet içi eğitim almadıkları, sınıfların aşırı kalabalık oluşu, öğrencilerin alt kademedeki hazır olarak gelmeyişi, öğretmenlerin yeni program dâhilinde değişen öğretmen rollerini benimseyememeleri, okulların yeterli alt yapıya sahip olmaması, ders saatlerinin yetersiz olması, öğrencilerin yeni yöntemlerle ders işlemek istememeleri, dersane ve okullarda yapılan deneme sınavlarının yeni yöntemlerin kullanılmasını zorlaştırdığı nedenlerinden kaynaklandığını göstermektedir.

Benzer bulgular konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da ön plana çıkmaktadır. Örneğin Aydın ve Çakıroğlu, (2010) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, sınıfların kalabalık olmasının etkinliklerin yapılışını ve verimini olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Güven, (2008) tarafından yapılan çalışmada da benzer bulgu elde edilmiştir. Ayrıca Güven, (2008) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, yeni programın kendilerine yeteri kadar tanıtılmadan kendilerini programın uygulaması içerisinde bulduklarını belirtmişlerdir. Anket maddeleri kapsamında iki maddeden elde edilen bulgular irdelenmeye değerdir. Ortalama değeri $X=2,80$ olarak elde edilen “SBS sınavı test çözme tekniklerine dayalı olarak ders işlememi zi zorunlu kılmaktadır.” maddesi SBS sınavının çok az şekilde yeni yöntemleri uygulamanın önüne geçtiğini vurgulamaktadır. Ortalama değeri $X=4,32$ olarak yüksek olarak tespit edilen “Veli ve idarecilerin SBS sınavında başarılı olma istekleri yeni öğretim yöntemlerini kullanma yerine, test çözme

teknikleri ile ders işlememizi zorunlu kılmaktadır.” maddesi dikkat çekicidir. Her iki madde de incelendiğinde öğretmenlerin SBS sınavının yeni yöntemleri uygulamada engel teşkil etmediğini fakat veli ve idareci baskısı yüzünden yeni yöntemleri uygulayamadıkları kanısı oluşmaktadır.

Araştırma kapsamında yenilenen programın ölçme-değerlendirme kısmında da karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda geliştirilen ölçeğin ölçme-değerlendirme ögesine yönelik anket maddelerinin ortalama değeri $X=3,90$ olarak tespit edilmiştir. Bu değer yüksek bir değer olarak nitelendirilmektedir ve programın öğrenme-öğretme süreci ile beraber ölçme ve değerlendirme ögesinde de oldukça sorunla karşılaşıldığını göstermektedir. Nitekim alanla ilgili yapılan birçok çalışma sonucunda benzer bulgular elde edilmiştir (Aydın ve Çakıroğlu, 2010) (Güven, 2008) (Sağlam-Arslan ve ark., 2009) (Çoruhlu ve ark., 2009) (Özdemir, 2009). Anket maddeleri incelendiğinde “Öğrencilerin verilen ödevleri internetten bulması ya da ailelerine yaptırmaları çalışmalarının verimini düşürmektedir.($X=4,48$)” ve “Sınıfların kalabalık olması alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasını güçleştirmektedir. ($X=4,46$)” maddeleri ön plana çıkmaktadır.

Genel olarak yapılan çalışma değerlendirildiğinde öğretmen görüşleri doğrultusunda elde edilen bulgular programın kazanım ve içerik boyutuyla ilgili az sorunla karşılaşıldığını göstermektedir. Aynı zamanda elde edilen bulgular öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme sürecinde fazla sorunla karşılaşıldığını göstermektedir. Bu durum, yeni programın kazanım ve içerik olarak iyi hazırlanmasına rağmen uygulamada aksaklıkların olduğunu gözler önüne sermektedir. Uygulamada yaşanan bu aksaklıklar, geliştirilen programın istenilen düzeyde etkin olmadığını düşündürmektedir.

4.1. ÖNERİLER

Araştırma kapsamında yenilenen programa dair yaşanan sorunların çözümünde öğretmen önerileri toplanmaya çalışılmıştır. Öğretmen görüşleri doğrultusunda yaşanan sorunların çözümü için geliştirilen öneriler aşağıda betimlenmiştir;

1. Kazanımlara ulaşmak için yapılan etkinliklerinin günlük hayatla daha bağlantılı olması, öğretmenler tarafından sorunların giderilmesinde etkili olabilecek bir öneri olarak sunulmuştur.

2. Öğretmenlerin birçoğu etkin, uygulamaya dönük hizmet içi eğitimlere ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Yaşanılan sorunların çözümünde, bu doğrultuda önlemler alınabilir ve düzenlemeler yapılabilir.
3. Programın uygulanmasında birçok boyutta öğrenci mevcutlarının fazla olması öğretmenler tarafından engel olarak görülmektedir. Bu doğrultuda, sınıf mevcutlarının yenilenen müfredatın uygulanabileceği düzeye çekilmesi gerekmektedir.
4. Yeni programın ölçme-değerlendirme ögesine yönelik gerek yapılan araştırma gerekse alanla ilgili diğer çalışmalar birçok sorunla karşılaştığını göstermektedir. Bu noktada değerlendirme ölçekleri ve somut ölçme-değerlendirme uygulamalarına yer veren kılavuz kitaplar geliştirilebilir.

5. KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2009). Yenilenen İlköğretim Programının Uygulanması Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 77-94.
- Altunoğlu, B. D., Atav, E. (2005). Daha Etkili Bir Biyoloji Öğretimi İçin Öğretmen Beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 19-28.
- Ayas, A. (1995). Fen Bilimlerinde Program Geliştirme ve Uygulama Teknikleri Üzerine Bir Çalışma: İki Çağdaş Yaklaşımın Değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 149-155.
- Aydın, S., Çakıroğlu, J. (2010). İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri: Ankara Örneği. *İlköğretim Online*, 9(1), 301-315.
- Bulut, İ. (2006). Yeni İlköğretim Birinci Kademe Programlarının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi. *Doktora Tezi*. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Çepni, S. (2005). Bilim, Fen, Teknoloji ve Eğitim Programlarına Yansımaları. Editör: Salih Çepni içinde, *Kuramdan Uygulamaya Fen ve Teknoloji Öğretimi* (s. 2-19). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çınar, O., Teyfur, E., Teyfur, M. (2006). İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticilerinin Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı Ve Programı Hakkındaki Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (11), 47-64.

- Çoruhlu, T. Ş., Nas, S. E., Çepni, S. (2009). Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme Değerlendirme Tekniklerini Kullanmada Karşılaştıkları Problemler: Trabzon Örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, VI (1), 122-141.
- Erdoğan, M. (2007). Yeni Geliştirilen Dördüncü ve Besinci Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının Analizi; Nitel Bir Çalışma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 221-254.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fak. Dergisi*, 1 (1), 66-80.
- Güven, S. (2008). Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Ders Programlarının Uygulanmasına İlişkin Görüşleri. *Millî Eğitim*, 177, 224-236.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçüköner, Y. (2010). 8. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersinde Kullanılan Laboratuvar Araç-Gereçlerinin MEB'in Belirlediği Hedef Kazanımlarla İlişkisi Ve Bu Araç-Gereçlere Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi (Bingöl Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Erzincan: Erzincan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir, S. M. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programlarının Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42 (2), 55-79.
- Özerbaş, M. A. (2010). Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Teknolojik Sorunların Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fak. Dergisi*, 11 (2), 267-283.
- Sağlam-Arslan, A., Devecioğlu-Kaymakçı, Y., Arslan, S. (2009). Alternatif Ölçme-Değerlendirme Etkinliklerinde Karşılaşılan Problemler: Fen ve Teknoloji Öğretmenleri Örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 1-12.
- Topsakal, S. (2005). *Fen ve Teknoloji Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yangın, S. (2007). 2004 Öğretim Programı Çerçevesinde İlköğretimde Fen ve Teknoloji Dersinin Öğretimine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. *Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yeşilyurt, S., Gül, Ş. (2008). Ortaöğretimde Daha Etkili Bir Biyoloji Öğretimi İçin Öğretmen ve Öğrenci Beklentileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (1), 145-162.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

* * * *